

قانون نظام مهندسی معدن

اشاره:

مشاغل مهندسی معدن شامل حرفه‌های گوناگونی از قبیل زمین‌شناسی، اکتشاف و استخراج معدن، کانی‌شناسی و فرآوری مواد می‌باشد که امور مربوط به آن نیازمند داشتن قانون نظام مهندسی معدن و آیین‌نامه‌های اجرایی است.

وزارت معادن و فلزات به‌تازگی پیش‌نویس لایحه قانون نظام مهندسی معدن را تهیه و تدوین کرده است. این قانون می‌بایست به تصویب مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان برسد و وزارت معادن و فلزات، آیین‌نامه اجرایی را تهیه و تدوین نماید و به تصویب هیأت دولت برساند. این قانون و آیین‌نامه اجرایی آن پس از تصویب به‌طور آزمایشی به مدت دو سال اجرا خواهد شد.

به‌منظور آگاهی خوانندگان نشریه «بررسی‌های بازرگانی» پیش‌نویس لایحه «قانون نظام مهندسی معدن» ارایه می‌شود.

تبصره ۵:

در این قانون مهندس مقیم استان به شخصی اطلاق می‌شود که حداقل ۶ ماه قبل از تقاضای عضویت، فعالیت حرفه‌ای وی در آن استان متمرکز بوده و اقامت غالب وی در آن استان باشد.

ماده ۴:

برای عضویت در «سازمان استان» دارا بودن پروانه اشتغال به کار مهندسی «اختصاراً پروانه اشتغال» که از طرف وزارت معادن و فلزات صادر می‌شود، ضروری است. آیین‌نامه مربوط به شرایط عضویت در «سازمان استان» و خروج از آن و نحوه صدور پروانه اشتغال و ترتیب تعیین حدود صلاحیت حرفه‌ای و ظرفیت اشتغال دارنده آن توسط وزارت معادن و فلزات تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۵:

هر سازمان استان دارای هیأت‌مدیره‌ای خواهد بود که از ۵ نفر عضو اصلی و ۲ نفر عضو علی‌البدل برای مدت ۴ سال تشکیل می‌گردد.

تبصره ۵:

آیین‌نامه مربوط به نحوه تشکیل و اداره سازمان‌های

ماده ۱:

به‌منظور تنظیم امور مربوط به حرفه‌های مهندسی کانی‌شناسی معدن و سایر رشته‌های مرتبط از قبیل زمین‌شناسی، اکتشاف معدن، استخراج معدن، کانی‌شناسی، فرآوری و مواد، که در این قانون اختصاراً «مهندسی معدن» نامیده می‌شود، موارد ذیل مقرر می‌گردد.

هدف از وضع این مقررات، تأمین موجبات رشد و اعتلای امور مهندسی معدن و ارتقای دانش فنی و کمیت و کیفیت حرف مهندسی معدن و ایجاد مکانیزم‌های مناسب جهت اعمال نظارت مراجع ذی‌ربط بر نحوه انجام خدمات در این زمینه با استفاده از همکاری مهندسی می‌باشد.

ماده ۲:

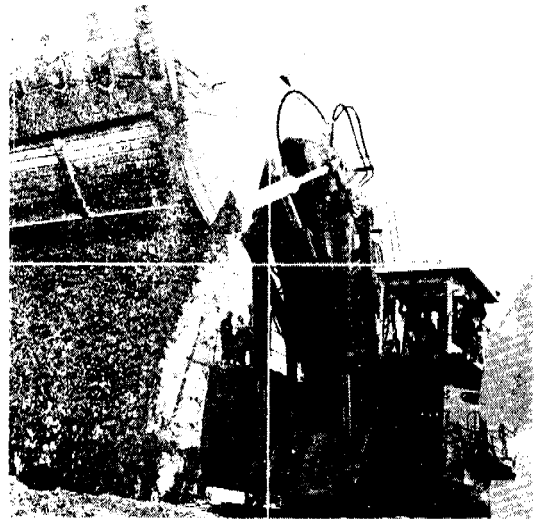
در مرکز هر استان یک سازمان به نام «سازمان نظام مهندسی معدن استان» که از این پس در این قانون «سازمان استان» نامیده می‌شود، تأسیس می‌گردد که دارای شخصیت حقوقی می‌باشد.

ماده ۳:

برای تشکیل «سازمان استان» وجود حداقل ۲۵ نفر مهندس واجد شرایط مقیم حوزه آن استان که متقاضی عضویت باشند، ضروری است.

ماده ۶:

هر یک از سازمان‌های استان دارای یک شورای انتظامی «شورای انتظامی استان» خواهد بود که از ۳ عضو اصلی و ۲ عضو علی‌البدل منتخب از بین اعضاء سازمان مربوط برای مدت ۴ سال تشکیل می‌گردد. انتخاب یک عضو اصلی و یک عضو علی‌البدل به عهده هیأت مدیره و انتخاب بقیه به عهده اعضاء سازمان خواهد بود. اعضاء هیأت مدیره در زمان عضویت هیأت مزبور نمی‌توانند به عضویت شورای انتظامی درآیند. این شورا مرجع رسیدگی به شکایات اشخاص حقیقی و حقوقی و هیأت مدیره در خصوص تخلفات انضباطی و حرفه‌ای هر یک از اعضاء سازمان می‌باشد و مرجع تجدیدنظر آراء شورای انتظامی استان‌ها در شورای مرکزی سازمان‌های «نظام مهندسی معدن» خواهد بود.

تبصره:

طرز تعقیب و رسیدگی به تخلفات در شورای انتظامی و در مرجع تجدیدنظر و نحوه اجرای آراء صادره و همچنین نحوه رسیدگی به تخلفات در شورای انتظامی و تعیین مجازات اعضاء هیأت مدیره و شورای انتظامی استان به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط وزارتخانه‌های معادن و فلزات کشور و دادگستری تهیه و به تصویب هیأت دولت خواهد رسید.

ماده ۷:

مراجع قضایی در رسیدگی به اتهامات صاحبان حرف مذکور در این قانون که ناشی از امور حرفه‌ای باشد، نظر کارشناسی «شورای انتظامی استان» محل وقوع بزه انتسابی را خواستار می‌شوند، شورای انتظامی مکلف است حداکثر ظرف یک ماه از وصول استعلام، نظر خود را کتباً اعلام نماید و در صورت عدم اعلام نظر مراجع مربوط می‌توانند رأساً به کار رسیدگی ادامه دهند.

تبصره:

در مواردی که به لحاظ ماهیت کار سازمان نیاز به وقت بیشتر دارد، می‌تواند از مراجع ذی‌ربط استمهال نماید.

استان و ارکان آنها که حاوی موارد ذیل خواهد بود، به وسیله وزارت معادن و فلزات تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

الف) نحوه تشکیل

ب) نحوه انجام انتخابات و شرایط عضویت در هیأت

مدیره

ج) تعداد نماینده هر یک از رشته‌های مهندسی در هیأت

مدیره

د) نحوه انجام وظایف سازمان‌ها و ارکان آنها در

زمینه:

۱- حفظ شئون و حیثیت حرفه‌ای مهندسين

۲- تفکیک روابط بین صاحبان حرف مهندسی و

کارفرمایان

۳- حفظ حقوق مهندسين

۴- نظارت بر حسن اجرای مقررات معدنی

۵- ارتقای سطح علمی و دانش فنی اعضاء

۶- نظارت بر حسن انجام خدمات حرفه‌ای مراجع

قضایی

۷- همکاری با سازمان‌های دولتی و غیردولتی و مراجع

قضایی

۸- سایر موارد مرتبط با اهداف و وظایف سازمان‌ها

تکمیل اعضاء شورای مرکزی سازمان‌های نظام مهندسی معدن
 (ب) جمع‌آوری و ارایه گزارش عملکرد سازمان‌های نظام مهندسی استان موضوع ماده ۱۲ با حضور نماینده وزارت معادن و فلزات
 (ج) تنظیم روابط بین سازمان‌های استان و مراجع دولتی و عمومی

در دعاوی که موضوع آنها امور معدنی موضوع ماده (۱) این قانون باشد، محاکم قضایی می‌توانند جهت انجام کارشناسی از «سازمان استان» محل دادگاه خواستار معرفی یک کارشناس با هیأت کارشناسی خبره و واجد شرایط شوند «هیأت‌مدیره سازمان استان» مکلف است حداکثر ظرف مدت یک ماه نسبت به معرفی کارشناس یا کارشناسان ذی‌صلاح اقدام نماید.

ماده ۱۰:

«شورای مرکزی سازمان‌های نظام مهندسی معدن» مرکب از ۹ نفر در مرکز کشور تشکیل خواهد گردید.
 از ۹ نفر فوق ۴ نفر را مستقیماً هیأت عمومی سازمان‌های نظام مهندسی معدن از میان اعضاء خود معرفی خواهد نمود و ۵ نفر باقیمانده را وزارت معادن و فلزات از میان حداقل ۱۰ نفر مهندس پرسابقه و خوشنام که منشأ خدمات ارزنده‌ای بوده‌اند و توسط هیأت عمومی معرفی می‌گردند تعیین خواهد نمود. دوره انتخاب این شورا ۳ سال خواهد بود و وظایف آن به شرح ذیل است:

ماده ۹:
 به‌منظور هماهنگی در امور سازمان‌های استان «هیأت عمومی سازمان‌های نظام مهندسی» متشکل از نمایندگان سازمان‌های استان در سطح کشور تشکیل می‌شود، مدت نمایندگی نمایندگان هر استان در هیأت عمومی سازمان‌های نظام مهندسی با خاتمه دوره خدمت هیأت‌مدیره سازمان استان خاتمه خواهد یافت.
 تعداد نمایندگان هر استان در این هیأت متناسب با تعداد اعضاء سازمان استان به ترتیب ذیل خواهد بود.

(الف) تجدیدنظر نسبت به آراء شوراهای انتظامی سازمان‌های استان

● سازمان‌هایی که دارای ۵۰۰ نفر عضو و یا کمتر هستند

(ب) داوری در اختلافات بین اعضاء سازمان‌های استان به سازمان خود

۱ نفر
 ● سازمان‌هایی که دارای بیش از ۵۰۰ نفر و کمتر از ۱۰۰۰ نفر هستند

(ج) داوری در اختلافات فی‌مابین سازمان‌های استان
 (د) تعقیب و تعیین مجازات‌های انتظامی «اعضاء شوراهای انتظامی سازمان‌های استان».

۲ نفر
 ● سازمان‌هایی که دارای ۱۰۰۰ نفر عضو یا بیشتر هستند، حداکثر

- اعضاء شورای مرکزی سازمان‌های نظام مهندسی معدن از میان خود یک نفر را به‌عنوان رییس انتخاب و از طریق وزیر معادن و فلزات جهت دریافت حکم «ریاست نظام مهندسی معدن» به رییس‌جمهور معرفی خواهد شد.

ترتیب تشکیل و گردش کار داخلی این هیأت به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد وزارت معادن و فلزات به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

- آراء صادره این شورا با موافقت دوسوم اعضاء که در میان آنها حداقل ۲ عضو از ۵ عضو انتخابی وزارت معادن و فلزات حضور داشته باشند، معتبر خواهد بود.

برای تشکیل این هیأت حضور نمایندگان حداقل دوسوم از سازمان‌های استان ضروری است و جلسات عادی این هیأت در هر سال ۲ بار در یکی از استان‌های کشور تشکیل خواهد شد و در صورت تصویب اکثریت اعضاء این هیأت به تعداد لازم جلسه فوق‌العاده تشکیل خواهند داد.

- طرز تشکیل این شورا و گردش کار آن و نحوه رسیدگی به اختلافات و صدور و اجرای آراء صادره به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد وزارت معادن و فلزات به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

وظایف عمومی هیأت عمومی به شرح ذیل است:
 (الف) انتخاب ۴ نفر نماینده برای عضویت «شورای مرکزی سازمان‌های نظام مهندسی معدن» و معرفی حداقل ۱۰ نفر کاندیدای واجد صلاحیت به وزارت معادن و فلزات برای

سازمان‌های مذکور خواهد بود.

ماده ۱۴:

از تاریخی که وزارت معادن و فلزات در هر محل اعلام خواهد کرد وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی، نهادهای، شرکت‌ها و سازمان‌ها، شهرداری‌ها در ارجاع کارهای طراحی، اجرایی و نظارت خود به اشخاص حقیقی و حقوقی، داشتن «پروانه اشتغال» و حدود صلاحیت و ظرفیت اشتغال ایشان را ملحوظ خواهند کرد.

تبصره:

در ارجاع کارهای عمرانی به اشخاص حقیقی و حقوقی حسب مورد، احراز شرایط سازمان برنامه و بودجه جایگزین قیود مندرج در این ماده خواهد بود و همچنین در مواردی که دستگاه‌های مذکور در این ماده بنابه دلایل کارشناسی و تخصصی ناگزیر از ارجاع کار به متخصصین فاقد پروانه اشتغال باشند، می‌توانند با رایۀ گزارش توجیهی به وزارت معادن و فلزات نسبت به این امر اقدام نمایند.

ماده ۱۵:

در شهرستان‌هایی که همه‌ساله از طرف وزارت معادن و فلزات اعلام خواهد شد، ادارات کل معادن و فلزات برای صدور و تمدید پروانه‌های اکتشاف - بهره‌برداری فقط طرح‌ها و گزارشات عملیات اجرایی را خواهند پذیرفت که از طرف اشخاص حقیقی و حقوقی دارندۀ «پروانه اشتغال» و در حدود صلاحیت و ظرفیت اشتغال آنها امضا شده باشد.

تبصره:

در مواردی که طرح‌های تسلیمی به ادارات کل توسط اشخاص حقوقی امضاء می‌شود، مسؤلیت طراحی و محاسبه به‌عهده مدیرعامل یا رییس مؤسسه و در مورد وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و نهادهای به‌عهده مسؤولین دستگاه‌های فنی تهیه‌کننده طرح است و این مسؤولیت قائم به شخص امضاءکننده بوده و با تغییر سمت وی ساقط نخواهد شد.

تبصره ۲:

اشخاصی که دارای مدرک فوق‌دیپلم و حداقل ده سال تجربه مفید و یا مدرک دیپلم با حداقل بیست سال تجربهٔ تنفیذ

ماده ۱۱:

هزینه‌های «سازمان‌های استان» از محل عضویت‌های پرداختی اعضا و همچنین کمک‌های اعطایی دولت تأمین خواهد شد.

ماده ۱۲:

ادارات کل معادن و فلزات در استان‌ها موظف‌اند تسهیلات لازم برای تأسیس «سازمان استان» را فراهم آورند.

ماده ۱۳:

وزارت معادن و فلزات مجاز است ضمن بررسی عملکرد سازمان‌های نظام مهندسی و گزارش سالیانه هیأت‌مدیره سازمان‌های مزبور، در خصوص نحوهٔ ادامه کار آنها توصیه‌های لازم را بنماید و در صورتی که به دلیل انحراف از اهداف سازمان انحلال آن را لازم بداند، موکول به تصویب هیأتی مرکب از وزرای معادن و فلزات و کشور و دادگستری خواهد بود.

تبصره:

انجام وظایف قانونی سازمان‌های نظام مهندسی معدن و ارکان آنها در زمان تعطیل یا انحلال سازمان‌های مزبور با وزارت معادن و فلزات است که حداکثر به مدت شش ماه به‌عنوان قائم‌مقام سازمان تعطیل یا منحل شده عمل می‌نماید و ظرف این مدت موظف به برگزاری انتخابات برای تشکیل مجدد

ترتیبات مندرج در این ماده قابل تجدیدنظر خواهد بود.

ماده ۱۸:

صاحبان حصر مهندسی معدن و مکتشفین و بهره‌برداران معادن و کارخانجات در شهرستان‌های واقع در حوزه مشمول مقررات معدنی کشور مکلف‌اند این مقررات را رعایت نمایند.

تبصره:

عدم رعایت «مقررات معدن» تخلف حرفه‌ای محسوب می‌گردد و مستوجب تنبیه انضباطی است و هر گاه بر اثر آن جرمی واقع شود، مسؤول مربوط علاوه بر تنبیهات انضباطی، حسب مورد از لحاظ کیفری مورد تعقیب قرار خواهد گرفت.

ماده ۱۹:

به وزارت معادن و فلزات اجازه داده می‌شود در مقابل صدور تمدید «اجازه اشتغال» موضوع تبصره ۲ ماده ۱۵ و «پروانه اشتغال» مهندسان به میزانی که در قانون بوجه تعیین خواهد شد، مبالغی را دریافت و به حساب خزانه واریز نمایند و به نحوی که در قانون بوجه تعیین خواهد شد، صرف تحقیقات مربوط به تدوین مقررات معدنی کشور و ترویج و اعتلای «نظام مهندسی معدن» و تسهیلات موضوع ماده ۱۲ نماید.

ماده ۲۰:

آیین‌نامه‌های موضوع این قانون ظرف مدت شش ماه توسط وزارت معادن و فلزات تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

مدت اجرای آزمایشی این قانون دو سال تعیین می‌شود.

در رشته‌های موضوع ماده یک این قانون بوده و از صلاحیت لازم برخوردار باشند به شرط کافی نبودن مهندسین رشته‌های فوق در شهرستان می‌توانند طبق آیین‌نامه‌ای که به تصویب وزارت معادن و فلزات خواهد رسید و شامل ترتیب آزمون علمی و تجربی خواهد بود، از طرف وزارت معادن و فلزات در حدود صلاحیت خود، اجازه اشتغال دریافت نمایند. اجازه اشتغال این افراد شامل امور فنی که در صلاحیت انحصاری مهندسین است، نمی‌شود.

ماده ۱۶:

سازمان‌های استان می‌توانند تشکیل کانون‌های مهندسی شهرستان را در شهرستان‌هایی که واجد شرایط مقیم در حوزه آنها از ۱۵ نفر متجاوز است، حمایت و تشویق نماید. تشکیل این کانون‌ها تابع قوانین عمومی مربوط به این‌گونه جمعیت‌ها می‌باشد. ارکان این کانون‌ها و شرح وظایف و گردش کار آنها به موجب اساسنامه‌ای خواهد بود که به تصویب اعضاء کانون مهندسی شهرستان و تنفیذ «سازمان استان» مربوطه رسیده و ثبت شده باشد، هر عضو «کانون مهندسی» شهرستان که عضو «سازمان نظام مهندسی معدن استان» می‌باشد می‌تواند برای انجام امور خود در سازمان استان به رییس هیأت‌مدیره کانون شهرستان نمایندگی بدهد، در چنین صورتی رییس هیأت‌مدیره کانون فقط نمایندگی آن قسمت از امور عضو مربوط را خواهد داشت که به وی تفویض گردیده است.

ماده ۱۷:

اصول و قواعدی که رعایت آنها در طراحی، محاسبه، اجرا و بهره‌برداری معادن و کارخانجات به منظور اطمینان از ایمنی بهداشت، بهره‌دهی مناسب فنی، صرفه اقتصادی ضروری است، به وسیله وزارت معادن و فلزات تدوین خواهد شد. همچنین حوزه مشمول این اصول و قواعد و ترتیب کنترل اجرای آنها بر حسب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط وزارت معادن و فلزات تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. سازمان‌های استان می‌توانند متناسب با شرایط ویژه هر استان، پیشنهاد تغییرات خاصی را در مقررات معدنی قابل اجرا در آن استان بدهند. این پیشنهادات پس از تصویب وزارت معادن و فلزات قابل اجرا خواهد بود. مقررات معدنی به‌طور ادواری و عنداللزوم متناسب با تغییر شرایط و با رعایت

